

Stichting Privacy First

Jaarverslag 2022

12 april 2023

Eigen keuzes
in een vrije omgeving

Stichting Privacy First
Nieuwe Herengracht 49
1011 RN Amsterdam

<https://privacyfirst.nl>
info@privacyfirst.nl
+31 20 810 0297

KVK 34298157
ANBI erkend

1.	Voorwoord	1
2.	Visie en beleid	3
3.	Projecten en evenementen	5
3.1	Nederlandse Privacy Awards & Nationale Privacy Conferentie	5
3.2	Privacy Coalitie	7
3.3	PrivacyWijzer – Connected Cars	9
3.4	Publieksdebat “Waar is morgen uw medisch dossier?”	11
3.5	Externe projecten	11
3.6	Overige activiteiten	12
4.	Politieke lobby	13
4.1	Coronawet	13
4.2	Wet Gegevensverwerking door Samenwerkingsverbanden (WGS of “Super SyRI”)	13
4.3	Nationale biometrische databank	14
4.4	Wet voor de uitwisseling van medische gegevens (WEGIZ)	14
4.5	Bancair sleepnet	15
4.6	Overige onderwerpen	15
5.	Rechtszaken	17
5.1	UBO-register	17
5.2	ANPR: Automatische Nummerplaat Herkenning	18
5.3	Zaak Burgers tegen Plasterk	19
5.4	Rechtszaken van individuele burgers	19
6.	Nieuwe stichting CUIC	20
7.	Communicatie	21
7.1	Massamedia	21
7.2	Internet	22
8.	Organisatie	23
9.	Financiën	25
10.	Vooruitblik 2023	27

1. Voorwoord

Het bruist bij Stichting Privacy First. Dit jaar bestaat de Stichting 15 jaar. Nog nooit was privacy zo actueel. Privacy wordt aan alle kanten uitgedaagd, mede door de snelle digitalisering, door de opkomst van Big Tech en door een overheid die verandert van vorm, waarbij democratische grondbeginselen in het gedrang komen wat ook impact heeft op het recht op privacy. Privacy First is voorvechter van het recht op privacy. Vanwege het 15-jarige bestaan is er een Top 10 gemaakt van onze stappen in de afgelopen jaren om ieders privacy te borgen: zie <https://privacyfirst.nl/artikelen/15-jaar-privacy-first/>.

De tijd gaat inmiddels sneller en nog nooit was privacy zo belangrijk. Veel mensen willen meedenken en meepraten. Privacy-slachtoffers zijn er veelvuldig. Dit wordt steeds zichtbaarder. Stichting Privacy First wordt als een gerenommeerde gesprekspartner gezien van overheidsinitiatieven en politieke partijen. Op televisie en in de media wordt de Stichting niet voor niets Privacy Waakhond genoemd. Voor ontwikkelingen, anders dan de vier pijlers waar de Stichting zich op richt (kinderen/onderwijs, financieel, toezicht/surveillance en medisch), wordt Privacy First ook naar haar standpunt gevraagd, zoals over drones, ChatGPT en video-deurbellen. Zo beïnvloedt Stichting Privacy First mede het beleid van de overheid en bedrijven.

Stichting Privacy First is politiek neutraal. Privacy is immers een universeel mensenrecht en Privacy First vertegenwoordigt het algemeen belang. Iedere burger heeft recht op privacy en daarom sluiten wij niemand uit. Dit is uitdagend, want steeds meer mensen praten hierin mee. Dit vraagt om een geprofessionaliseerd beleid. Wij hebben met ons brede bestuur en Raad van Advies reeds een governance structuur van experts. In de overgang van 2022 naar 2023 hebben wij echter meer middelen nodig om onze organisatie te versterken.

De groei van de Stichting kent gezonde ambities en tegelijkertijd is Privacy First afhankelijk van vrijwilligers en donaties. Professionalisering vraagt terdege wat van vrijwilligers en donateurs die ons steunen, maar wier inzet wij meer nodig hebben dan ooit tevoren om nieuwe plannen ook werkelijk realiteit te maken en altijd paraat te kunnen staan bij maatschappelijke uitdagingen. Eén ding is zeker: alle betrokkenen van de Stichting zijn gedreven, deskundig of gepassioneerd, en zien de dringende maatschappelijke impact en noodzaak van ieders recht op privacy.

Privacy First is een noodzakelijke maatschappelijke tegenkracht die ontwikkelingen kritisch volgt en haar stem laat horen bij ernstige schendingen. Dit jaar hebben wij de volgende doelen:

- Inspelen op de uitdagingen van vandaag, die in rap tempo langskomen door digitalisering en nieuwe wetgeving.
- Fondsen en donaties laten groeien om uitbreiding en stabiele impact mogelijk te maken.
- Meer zichtbaar zijn en burgers meer bewustmaken van ons bestaan.
- Donateurs en fondsen die ons financieel steunen ook aantoonbaar laten zien dat wij doelen realiseren die het verschil maken voor alle inwoners van Nederland.

2. Visie en beleid

Privacy First is in 2008 opgericht als onafhankelijke stichting ter behoud en bevordering van ieders recht op privacy. Privacy is een universeel mensenrecht en de basis van onze democratische rechtsstaat. Naast de persoonlijke levenssfeer omvat het recht op privacy ook de bescherming van persoonsgegevens, vertrouwelijke communicatie, het huisrecht en lichamelijke integriteit. Van alle mensenrechten staat het recht op privacy in deze tijd het meest onder druk. Privacy First maakt zich daarom sterk om dit recht zoveel mogelijk te beschermen en te bevorderen. Door de tijdsgeest en de uitdagingen op het gebied van digitalisering, alsmede staatsrechtelijke veranderingen die impact kunnen hebben op het recht op privacy sinds de Corona-crisis, moet dit recht actief beschermd worden.

Als Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI) doet Privacy First dit in het algemeen belang, hetzij voor de gehele bevolking, hetzij voor kwetsbare bevolkingsgroepen. Privacy First hanteert daarbij een brede, principiële oriëntatie op privacy, zowel in relatie tot onze vrije, open samenleving alsook met betrekking tot andere relevante mensenrechten. Veelal worden we spontaan door media gevraagd om onze standpunten te geven op actuele thema's, Denk aan drones en nieuwe wetgeving. Privacy-implicaties worden als zodanig herkend en men wenst hier een duidelijke discussie in.

Ons blikveld en onze activiteiten strekken zich daarbij uit tot zowel het digitale als het analoge domein. Deze werelden raken echter in toenemende mate geïntegreerd en maken de klassieke 'analoge ruimte' steeds kleiner. De ontwikkelingen in het digitale domein gaan razendsnel. Om dit in goede banen te kunnen leiden pleit Privacy First naast goede wetgeving met degelijke privacy-waarborgen al jaren voor *privacy by design*: het inbouwen van privacy in technologie. De komst van de nieuwe Europese privacywet AVG heeft ons daarbij wind in de rug gegeven. Tegelijkertijd opereert Privacy First immer in een krachtenveld waardoor de privacy voortdurend bedreigd wordt. Mensenrechten, zoals in verdragen en onze grondwet, hebben nog nooit zo onder druk gestaan. Het is dus noodzakelijker dan ooit om het privacydomein te bewaken.

Vast beleid van Privacy First is om onze aandacht primair te richten op (dreigende) privacy schendingen die grote groepen mensen tegelijk kunnen treffen. In onze selectie van onderwerpen laten wij ons daarbij leiden door 1) de schaal, 2) de ernst en 3) de impact en gevolgen van een bepaalde schending. Massale, ernstige privacy schendingen worden door Privacy First eerst onderzocht en publiekelijk benoemd. Vervolgens tracht Privacy First de betreffende schending op te heffen middels stille diplomatie en politieke lobby, gevolgd door een publiekscampagne, juridische actie of – als uiterste middel – een rechtszaak.

In lijn met deze criteria richt de aandacht van Privacy First zich de komende jaren voornamelijk op massasurveillance, medische privacy, financiële privacy, kinderen & privacy en het Internet of Things. Tegelijkertijd is ook merkbaar dat het werken vanuit deze focusthema's soms wordt ingehaald door de tijd. Als organisatie dienen we soms zeer snel te schakelen op actuele maatschappelijke ontwikkelingen. Dan doen zich spontaan vraagstukken voor vanuit de maatschappij waarbij Privacy First een standpunt dient in te nemen. Daarnaast vragen zelfs toonaangevende personen in de High Tech en *artificial intelligence* soms om op de rem te gaan staan, omdat ontwikkelingen te snel gaan.

Hieronder lichten wij onze voornaamste activiteiten uit 2022 toe, gevolgd door een korte vooruitblik naar 2023. Voor alle actuele activiteiten van Privacy First verwijzen wij u graag naar de website.

3. Projecten en evenementen

3.1 Nederlandse Privacy Awards & Nationale Privacy Conferentie

Op 25 januari 2023 organiseerden ECP en Privacy First voor de zesde achtereenvolgende keer gezamenlijk onze jaarlijkse Nationale Privacy Conferentie. Dit is inmiddels hét jaarlijkse Nederlandse privacy-evenement rond de Europese Dag van de Privacy. Ons doel van dit evenement is om samen met het bedrijfsleven, de overheid en wetenschap te bouwen aan een privacyvriendelijke informatiemaatschappij. De belangstelling was als vanouds groot: op de congreslocatie (De Glazen Zaal in Den Haag) waren bijna tweehonderd professionals aanwezig en ook voor de livestream hadden zich honderden mensen aangemeld. Sprekers tijdens het congres waren achtereenvolgens Marjolijn Bonthuis (adjunct-directeur ECP), Ellen Timmer (onafhankelijk onderzoeksjurist en publicist), Katja Mur (bestuurslid Autoriteit Persoonsgegevens), Bert Slagter (ondernemer en schrijver), Simon Lelieveldt (bedrijfskundig ingenieur en compliance professional), Paul Korremans (voorzitter Privacy First) en Magdalena Magala (jury-voorzitter Nederlandse Privacy Awards). Dagvoorzitter was presentator Tom Jessen (RTL, BNR).

Interview door Tom Jessen met Paul Korremans (voorzitter Privacy First) tijdens Nationale Privacy Conferentie, 25 januari 2023.

Als afsluitend onderdeel van de conferentie werden door Privacy First onze jaarlijkse Nederlandse Privacy Awards uitgereikt. Tijdens de zomer en herfst van 2022 ontving Privacy First diverse hoogwaardige inzendingen voor deze Awards. Beoordelingen en gesprekken met alle inzenders door onze onafhankelijke Awards-jury vonden vervolgens plaats gedurende de winter van 2022. De genomineerden waren Linckr (veilige gegevensuitwisseling bij complexe transacties, van Urben Prime), MediaJungle (privacy-educatie en digitale weerbaarheid van mensen met een licht verstandelijke beperking), Stichting Donateursbelangen (privacy-transparantie bij goede doelen), Anonimizer (automatische anonimisering van documenten, foto's en video's, door Bolesian), KinderDPIA (bewustwording van privacy binnen het onderwijsdomein, door Privacy op School), Cyberkaart (website datalekt.nl met kaart van Nederlandse cyberincidenten) en Shutterring (camera-schuifje voor slimme deurbel, door Responsible Sensing Lab).

Tijdens de conferentie hebben alle genomineerden hun projecten middels Award-videopitches aan het publiek gepresenteerd.

MediaJungle en Anonimizer werden vervolgens door de jury tot winnaars uitgeroepen. Daarnaast ging de Aanmoedigingsprijs naar KinderDPIA.

De jury van de Nederlandse Privacy Awards bestond in 2022 uit de volgende personen:

- Magdalena Magala, Vaktechnisch coördinator AVG, Belastingdienst (jury-voorzitter)
- Paul Korremans, voorzitter Privacy First
- Rion Rijker, privacy- en informatiebeveiliging expert en IT-jurist, Rijker Advies & Educatie
- Mathieu Paapst, universitair docent IT-recht, Rijksuniversiteit Groningen
- Jaap van der Wel, IT-deskundige en privacyjurist, managing partner Comfort Information Architects
- Erik Bruinsma, jurist; directeur Strategie en bestuursadvisering, Centraal Bureau voor de Statistiek
- Mabel de Vries, Functionaris Gegevensbescherming en senior-adviseur informatiebeveiliging, risk en privacy
- Walter van Wijk, Community manager privacy, Centrum Informatiebeveiliging en Privacybescherming.

De uitreiking van de Nederlandse Privacy Awards werd in 2022 mede mogelijk gemaakt door Molenaar & Plasman Solutions. De gehele conferentie werd live gestreamd en kan worden bekeken op <https://player.vimeo.com/video/791842180>.

Begin 2024 zullen Privacy First en ECP dit inspirerende evenement opnieuw organiseren. Zou uw organisatie graag (media-)partner of sponsor willen worden? Neem dan contact op met Privacy First!

3.2 Privacy Coalitie

In juni 2022 lanceerde Privacy First samen met een groep winnaars en genomineerden van de Nederlandse Privacy Awards de nieuwe [Privacy Coalitie](#). Voornaamste doel van de Privacy Coalitie is het creëren van meer maatschappelijk bewustzijn over digitale privacy en de ontwikkeling van privacy-vriendelijke alternatieven.

Daartoe heeft de Privacy Coalitie allereerst een manifest opgesteld en met succes aangeboden aan de nieuwe commissie Digitale Zaken van de Tweede Kamer. Een Kamerbrede afvaardiging van deze commissie nam het manifest positief in ontvangst. Vervolgens werd dit tijdens het Kamerdebat over digitale zaken ook nadrukkelijk genoemd. Intussen groeit het aantal bedrijven en organisaties dat het manifest heeft ondertekend gestaag en hebben diverse andere organisaties inmiddels aangeboden om de Privacy

Coalitie te faciliteren. Wilt u met uw bedrijf of organisatie het manifest van de Privacy Coalitie steunen? [Meld u aan!](#)

Overhandiging van het manifest van de Privacy Coalitie aan de vaste kamercommissie Digitale Zaken van de Tweede Kamer, 21 juni 2022.

Dankzij lobby van de Privacy Coalitie nam de Eerste Kamer begin 2023 de Wet digitale overheid (Wdo) aan. De Wdo kan een stimulans vormen voor privacy-vriendelijke diensten

en privacy-vriendelijker inkoopbeleid bij de overheid. Mede op eerder aandringen van Privacy First bevat deze wet o.a. een verbod op datahandel en vereisten van *privacy by design* en *open source*. In 2023 hoopt de Privacy Coalitie o.a. een technische briefing voor de Tweede Kamer over alternatieven voor Big Tech te kunnen organiseren.

3.3 PrivacyWijzer – Connected Cars

Eind 2022 is Privacy First gestart met de 'PrivacyWijzer', een nieuw meerjarig project over de privacy-aspecten van het Internet of Things. In eerste instantie zal dit project vooral in het teken staan van het zeer omvangrijke thema 'connected cars'. Zo worden auto's genoemd die verbonden zijn met het internet. Als onderdeel van het Internet of Things zullen alle auto's op den duur *connected* zijn.

Deze ontwikkeling – die al ruim tien jaar geleden is ingezet en gepaard gaat met een explosie aan data – heeft op verschillende vlakken verregaande gevolgen. Zo wordt toegewerkt naar 'smart mobility' (doel: efficiëntere routes, minder files, meer verkeersveiligheid) en ontstaan er allerlei nieuwe

verdienmodellen voor onder meer verzekeraars, app-bouwers en andere partijen die 'slimme oplossingen' aanbieden. Voor de automobilist is het verhaal tweeledig: het eigenlijke rijden wordt door actuele informatievoorziening en de komst van rijhulpsystemen almaar makkelijker en comfortabeler, maar de grootschalige datavergaring die tot nu toe inherent is aan *connected cars* zet de privacy flink onder druk.

De grote hoeveelheden data die moderne voertuigen genereren, waaronder persoonsgegevens, worden immers teruggestuurd naar de fabrikant. Van daar gaan ze naar bedrijven gespecialiseerd in dataverwerking en vervolgens worden ze gedeeld met andere commerciële partijen alsook overheden. Automobilisten zijn hier over het algemeen nauwelijks van op de hoogte en een maatschappelijke discussie hierover is altijd achterwege gebleven.

Ondanks de AVG en richtlijnen omtrent *connected cars* van het Europees Comité voor gegevensbescherming (EDPB), is de privacy van automobilisten in de meeste gevallen amper gewaarborgd en zijn het hoofdzakelijk de autofabrikanten die regie over de data (kunnen) voeren. De Europese Dataverordening die momenteel in Brussel wordt uitonderhandeld en betrekking heeft op alle sectoren van de economie, moet daar verandering in gaan brengen.

Op de website van Privacy First verschijnen regelmatig artikelen over *connected cars*.

Tevens is het de bedoeling om Privacy Wijzer nu ook uit te diepen met informatie over andere zaken en diensten, waarvan de data gevolgd worden. Bij het algemene publiek herkennen wij de vraag, dat de consument behoefte heeft aan privacy-vriendelijke diensten en producten. Of dit nu gaat om het kopen van een horloge met smart-watch oplossingen, of dat het gaat om privacy vriendelijke oplossingen van je website. Er is behoefte aan dit soort informatie, die gemakkelijk en gebruiksvriendelijk snel kan worden opgezocht. Hiertoe gaan wij het project Privacy Wijzer bij voldoende middelen uitbreiden. Tevens gaan wij onderzoek doen naar meer zaken die connected zijn, zoals bijvoorbeeld de opkomst van smart-cities. Wij onderzoeken hier graag de privacy uitdagingen hierin.

3.4 Publieksdebat “Waar is morgen uw medisch dossier?”

In juni 2022 organiseerde Privacy First in het Amsterdamse Volkshotel een paneldiscussie over de toekomst van zorgcommunicatie. Tijdens een paneldiscussie met vier deskundigen werd ingegaan op de knelpunten die de huidige zorgcommunicatiesystemen kennen, wat er moet gebeuren om deze op te lossen en welke problemen voornamelijk in de weg stonden van toekomstbestendige zorgcommunicatie. Dit aan de hand van stellingen die inhielden op dilemma's bij de wetgeving, de keuze voor technologie en de politiek van de Nederlandse zorgsector. Een [samenvatting](#) van de avond vindt u op onze website.

Publieksdebat “Waar is morgen uw medisch dossier?”, 2 juni 2022. Foto: Bertus Gerssen.

3.5 Externe projecten

Privacy First wordt de laatste jaren regelmatig door organisaties en overheden gevraagd om advies. Wanneer de intenties van de betreffende organisatie in lijn liggen met de missie van Privacy First willen wij graag een bijdrage leveren. Door onze kritische betrokkenheid bij dergelijke projecten tracht Privacy First – in het algemeen belang – bepaalde maatschappelijke ontwikkelingen positief te beïnvloeden en de privacy niet alleen “van buitenaf” maar ook “van binnenuit” te laten waarborgen. In 2022 was Privacy First betrokken bij de volgende externe projecten:

- 1) **Coalitieproject met Universiteit Tilburg:** meerjarig project (2020–2024) t.b.v. privacy-vriendelijke Blockchain-toepassingen voor de Nederlandse

rijksoverheid. Partners zijn o.a. NWO, diverse ministeries, VNG, CJIB, ECP, bedrijven en instanties. Privacy First levert gedurende het project kritische input en zal enkele publieksevenementen organiseren.

- 2) **Ethische klankbordgroep Nationale Politie:** sinds eind 2021 is de jurist van Privacy First door de korpschef benoemd als lid van deze nieuwe klankbordgroep van de Nationale Politie. Andere externe leden zijn o.a. afkomstig van universiteiten en onderzoeksinstituten.
- 3) Sinds 2022 wordt Privacy First door het **ministerie van Verkeer en Waterstaat** structureel geconsulteerd bij plannen rond de mogelijke toekomstige invoering van 'Betalen naar Gebruik' (rekeningrijden).

3.6 Overige activiteiten

Privacy First had in 2022 meetings met o.a. Privacy Factory, Nationale Politie, Stichting Donateursbelangen, Greenhost, UvA Academy, gemeente Amsterdam, Pro Bono Connect, Kamer van Koophandel, Quodari, Stichting Goeie Grutten, Vrije Universiteit Amsterdam, Stichting Take Back Your Privacy, Universiteit Tilburg, ministerie van Binnenlandse Zaken, Stichting Democratie & Media, Vereniging Nederlandse Gemeenten, BridgeHead, Tweede Kamer commissie Digitale Zaken, The Privacy Collective, Autoriteit Persoonsgegevens, ECP, Privacy Coalitie, CBS, Platform Burgerrechten, Argumentenfabriek, Commissie Persoonsgegevens Amsterdam, De Vierde Golf, Waag Society, 180 Degrees Consulting, BIT, ministerie van VWS, PrivSec Amsterdam, ministerie van Financiën, ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, ministerie van Justitie en Veiligheid, VNO-NCW.

De bestuursleden en medewerkers van Privacy First worden regelmatig als spreker gevraagd bij publieksevenementen van overheid, bedrijfsleven en wetenschap. Daarnaast voert Privacy First continu stille diplomatie op een breed werkkterrein.

4. Politieke lobby

4.1 Coronawet

De Coronacrisis is de afgelopen jaren niet alleen een gezondheidscrisis gebleken, maar ook een wereldwijde crisis voor talloze andere mensenrechten, waaronder het recht op privacy. Vanaf het allereerste moment (maart 2020) heeft Privacy First daarom vrijwel alle privacy-relevante coronawetgeving en beleid kritisch gevolgd. We hebben daarbij getracht om te verregaande maatregelen zoveel mogelijk tegen te houden of positief te beïnvloeden. In oktober 2022 stuurde Privacy First in dit verband een kritisch commentaar naar de Tweede Kamer inzake de zogeheten 'Coronawet': middels een grootschalige wijziging van de Wet publieke gezondheid dreigen diverse corona-maatregelen permanent juridisch verankerd te worden. Dit terwijl de maatschappelijke noodzaak, proportionaliteit, effectiviteit en impact van de maatregelen in het kader van de recente corona-epidemie tot op heden niet geëvalueerd zijn. Privacy First acht het onbestaanbaar dat dergelijke maatregelen reeds wettelijk verankerd zouden kunnen worden zolang hun mensenrechtelijke houdbaarheid onbekend is. Bovendien introduceert het wetsvoorstel enkele elementen die niet thuishoren in een vrije democratische rechtsstaat met volwaardige parlementaire zeggenschap. Lees meer over onze standpunten [op onze website](#).

4.2 Wet Gegevensverwerking door Samenwerkingsverbanden (WGS of “Super SyRI”)

In samenwerking met de coalitie die in 2020 de baanbrekende rechtszaak tegen het Systeem Risico Indicatie (SyRI) won volgt Privacy First i.s.m. het Platform Bescherming Burgerrechten het vergelijkbare wetsvoorstel Gegevensverwerking door Samenwerkingsverbanden (WGS) nauwlettend. Evenals bij SyRI zal onder deze datakoppelwet sprake zijn van massale risico-profilering van burgers. Volgens de SyRI-coalitie ligt de WGS op ramkoers met de rechtsstaat en weigert het kabinet lessen te trekken uit de Toeslagenaffaire. Begin 2022 [riep](#) de SyRI-coalitie daarom de Eerste Kamer op om dit wetsvoorstel af te wijzen. Mocht onze gezamenlijke politieke lobby tegen de WGS vruchteloos blijken, dan zal de SyRI-coalitie naar alle waarschijnlijkheid een rechtszaak tegen de WGS starten.

4.3 Nationale biometrische databank

In de periode 2009-2011 was er in Nederland massale maatschappelijke weerstand tegen een geplande centrale databank met de biometrische gegevens (vingerafdrukken en gezichtsscans) van alle Nederlanders. Mede onder druk van een grootschalige rechtszaak van Privacy First werd de ontwikkeling van die databank begin 2011 stopgezet. Staatssecretaris van Digitale Zaken Alexandra van Huffelen lijkt inmiddels echter voornemens om een dergelijke databank alsnog te willen gaan invoeren. In het kader van een internetconsultatie diende Privacy First hierover in juni 2022 een uiterst [kritisch commentaar](#) in. Mocht de betreffende databank alsnog worden ingevoerd, dan zal Privacy First niet aarzelen om dit opnieuw bij de rechter aan te vechten.

4.4 Wet voor de uitwisseling van medische gegevens (WEGIZ)

Mede op [instigatie van Privacy First](#) werd in september 2022 de nieuwe Wet voor de uitwisseling van medische gegevens (WEGIZ) unaniem aangenomen door de Tweede Kamer. Nederland koerst hiermee op de best denkbare oplossing voor zorgcommunicatie: de beste privacy, veiligheid en efficiëntie tegen lage kosten. Medische gegevens kunnen onder de WEGIZ gaan meereizen met de behandeling van de patiënt, zonder dat daar een riskant en onveilig nationaal systeem voor nodig is.

Onder aanvoering van de zorgverzekeraars en de Patiëntenfederatie proberen diverse partijen de nieuwe wet echter te ondermijnen, met als doel alsnog het Landelijk EPD in te voeren. Niet in de laatste plaats omdat zij sinds 2011 zelf de leveranciers zijn van deze

landelijke infrastructuur (Landelijk Schakelpunt, LSP). Dat systeem wordt met de WEGIZ voor 90% overbodig.

Privacy First hoopt dat de WEGIZ in april 2023 ook door de Eerste Kamer zal worden aangenomen.

4.5 Bancair sleepnet

In oktober 2022 heeft het kabinet het wetsvoorstel plan van aanpak witwassen ingediend. Dit wetsvoorstel creëert een gezamenlijke database waarmee alle financiële transacties van alle Nederlanders geanalyseerd zullen gaan worden om financiële criminaliteit op te sporen. Deze database zal worden beheerd door de nieuwe organisatie Transactie Monitoring Nederland BV (TMNL).

Privacy First is mordicus tegen een sleepnet van de gezamenlijke banken over de complete financiële transactiegegevens van alle Nederlandse burgers, bedrijven en organisaties. Direct nadat het voornemen van het kabinet om dit wetsvoorstel in te dienen bekend werd heeft Privacy First het daarom omgedoopt tot “bancair sleepnet” en iedereen opgeroepen om tegen dit kabinetsplan te ageren. Sindsdien sprak o.a. de Autoriteit Persoonsgegevens van “ongekende massasurveillance door banken” en neemt de maatschappelijk weerstand tegen dit wetsvoorstel voortdurend toe.

In december 2022 stuurde Privacy First een [uitgebreide brief en analyse](#) over e.e.a. naar de Tweede Kamer. Naast diverse bezwaren tegen het bancaire sleepnet keert Privacy First zich tegen de zogeheten navraagplicht. Ook roept Privacy First op tot betere rechtsbescherming voor consumenten en MKB bij de rechterlijke macht of de oprichting van een onafhankelijke financiële ombudsman.

In februari 2023 is Privacy First gevraagd om haar standpunt te geven op deze kwestie door het televisieprogramma Radar.

4.6 Overige onderwerpen

In februari 2022 onderschreef Privacy First samen met het Platform Burgerrechten het [manifest](#) dat een coalitie van organisaties en burgers onder de titel “Onverdeeld Open” deed om het coronatoegangsbewijs per direct af te schaffen. Dit in lijn met de eerdere kritische standpunten van Privacy First tijdens de Coronacrisis. “Dit is het moment om na te denken over de toekomst. De inbreuk op grondrechten [door de coronapas] is niet noodzakelijk, laat staan proportioneel. Wij willen een onverdeelde samenleving waarin deelname niet afhankelijk is van een gezondheidspas”, aldus de coalitie in het manifest.

In mei 2022 heeft de nieuwe [Coalitie Eerlijk Digitaal Onderwijs](#) (CEDO) een manifest en petitie voor privacy-vriendelijk onderwijs gelanceerd. CEDO pleit voor een alternatief ontwerp van digitale leeromgevingen, waarin publieke waarden en privacy in het onderwijs worden gewaarborgd. Privacy First maakt zich al jaren zorgen over het toenemende gebrek aan privacy van kinderen en [steunt](#) dit initiatief daarom van harte.

De maatschappelijke organisaties die begin 2020 de rechtszaak tegen SyRI wonnen, [bereiden](#) sinds december 2022 een nieuwe gang naar de rechter voor. Aanleiding is een uitzending van Argos, waaruit blijkt dat de overheid nog steeds op grote schaal burgers profileert. Ook nadat de rechter SyRI verbod vinden nog steeds allerlei onderzoeken plaats waarbij burgers op basis van arbitraire en discriminerende kenmerken als mogelijke frauders of als verhoogd risico op lijsten belanden, in strijd met het recht op privacy.

Tevens was Privacy First in maart 2022 als mede-ondertekenaar betrokken bij een gezamenlijke Nederlandse [coalitierapportage](#) van o.a. NJCM aan de VN Mensenrechtenraad in Genève, met name inzake algoritmes en etnisch profileren, het wetsvoorstel transparantie maatschappelijke organisaties en de bevoegdheden en toezicht op geheime diensten. Daarnaast leverde Privacy First in april 2022 kritische [inbreng](#) bij de internetconsultatie inzake de 'Cyberwet' ter uitbreiding van de bevoegdheden en verandering van het toezicht op AIVD en MIVD. Ook werd door Privacy First in mei 2022 bij de Tweede Kamer (op verzoek van de commissie Digitale Zaken) een [position paper](#) over kunstmatige intelligentie ingediend.

5. Rechtszaken

Als maatschappelijke organisatie gaat het Privacy First erom zo effectief mogelijk te opereren met de beperkte middelen die wij hebben. Als stille diplomatie, politieke lobby en campagnes onvoldoende effectief blijken, voert Privacy First daarom principiële rechtszaken tegen wetgeving en beleid die tot grootschalige privacyschendingen leiden. De afgelopen jaren deed Privacy First dit met succes tegen de centrale opslag van ieders vingerafdrukken onder

© Lisa S. / Shutterstock.com

de Paspoortwet, de opslag van ieders telecommunicatie-data onder de Wet bewaarplicht telecommunicatiegegevens en massale risicoprofilering van burgers door het Systeem Risico Indicatie (SyRI). Privacy First voert dergelijke zaken bij voorkeur in coalitieverband en middels pro bono ondersteuning (of externe sponsoring) door geschikte advocatenkantoren.

5.1 UBO-register

Rechtszaak tegen massale openbaarmaking van gevoelige persoonsgegevens

Begin 2021 maakte Privacy First met Boekx Advocaten een rechtszaak tegen de Staat over het nieuwe UBO-register aanhangig. Onder de wetgeving waarop het UBO-register is gebaseerd moesten alle 1,5 miljoen rechtspersonen die in het Handelsregister zijn ingeschreven allerlei privacygevoelige informatie over hun UBO's ('uiteindelijk belanghebbenden') openbaar maken. Dit betrof miljoenen bestuurders, aandeelhouders en hoge leidinggevenden van alle Nederlandse bedrijven, stichtingen, verenigingen, kerken etc. Privacy First achtte dit een massale privacyschending met grote persoonlijke veiligheidsrisico's. Privacy First verzocht daarom de rechter om het UBO-register onrechtmatig te verklaren. Veel informatie in het UBO-register zou immers openbaar toegankelijk zijn. Privacy First achtte dit volstrekt disproportioneel en in strijd met Europees privacyrecht. De rechtbank Den Haag oordeelde vervolgens dat inderdaad kon worden getwijfeld aan de rechtsgeldigheid van de Europese witwasrichtlijnen waarop het UBO-register gebaseerd was. In hoger beroep benadrukte het Hof Den Haag bovendien dat een UBO die voor zijn veiligheid vreest deze persoonsgegevens voor het algemene publiek kon afschermen. In een vergelijkbare Luxemburgse, door Privacy First gesteunde zaak oordeelde het EU Hof in november 2022 vervolgens dat de openbare toegankelijkheid van alle UBO-

registers in de Europese Unie strijd is met Europees privacyrecht. Sindsdien is het Nederlandse UBO-register niet meer openbaar toegankelijk. Privacy First blijft de ontwikkelingen kritisch volgen.

© Guus Schoonewille

5.2 ANPR: Automatische Nummerplaat Herkenning

Rechtszaak tegen massa-surveillance door cameratoezicht

Op 1 januari 2019 trad de ANPR-wet (art. 126 jj Sv.) in werking. Onder deze wet worden middels ANPR-camera's boven de snelwegen de kentekens en locaties van miljoenen auto's in Nederland (oftewel ieders reisbewegingen) continu 4 weken in een centrale politiedatabank opgeslagen voor o.a. opsporing en vervolging. Dit is totaal niet noodzakelijk, volstrekt disproportioneel en bovendien ineffectief, zo bleek de afgelopen jaren uit diverse onderzoeken. Toezicht ontbreekt en het systeem kan eenvoudig worden misbruikt. De huidige ANPR-wet vormt daarom een massale privacyschending en hoort niet thuis in een vrije democratische rechtsstaat. Privacy First voert sinds eind 2021 een rechtszaak tegen de Staat om de ANPR-wetgeving buiten werking te laten stellen wegens strijd met Europees privacyrecht. Via Pro Bono Connect heeft Privacy First het advocatenkantoor CMS ingeschakeld om deze rechtszaak (kort geding en bodemprocedure) voor ons te voeren. Deze zaak wordt tevens gesteund door het Digital Freedom Fund. Gezien de Europese jurisprudentie terzake acht Privacy First de kans op een succesvolle rechtsgang buitengewoon hoog.

5.3 Zaak Burgers tegen Plasterk

Rechtszaak over internationale data-uitwisseling door geheime diensten

Reeds sinds 2013 voert Privacy First samen met andere organisaties en burgers de rechtszaak ‘Burgers tegen (Minister) Plasterk’. Aanleiding voor deze zaak tegen de Staat waren de onthullingen van Edward Snowden over de praktijken van (buitenlandse) inlichtingendiensten, waaronder de Amerikaanse NSA en Britse GCHQ. Onze coalitie eist dat de Staat stopt met het gebruiken van buitenlandse inlichtingen die niet in overeenstemming met de Nederlandse wet zijn verkregen. Onze advocaten van Bureau Brandeis voeren deze zaak pro bono. De aangesloten organisaties zijn Privacy First, de Nederlandse Vereniging van Strafrechtadvocaten (NVSA), de Nederlandse Vereniging van Journalisten (NVJ) en Internet Society Nederland. Na teleurstellende vonnissen van zowel de rechtbank als het Hof Den Haag verwierp helaas ook de Hoge Raad deze zaak in 2018. Daarmee biedt de Hoge Raad sindsdien een vrijbrief voor Nederlandse geheime diensten om zonder rechtsbescherming grote hoeveelheden gegevens van Nederlandse burgers te blijven verzamelen via buitenlandse inlichtingendiensten.

Onze advocaten hebben deze zaak daarom begin 2019 voortgezet bij het Europees Hof voor de Rechten van de Mens in Straatsburg, parallel met vergelijkbare Britse en Zweedse rechtszaken. Ondanks de vertragingen die de Corona-crisis vervolgens heeft veroorzaakt hoopt Privacy First dat het Hof spoedig tot een kritisch oordeel zal komen.

5.4 Rechtszaken van individuele burgers

Sporadisch steunt Privacy First rechtszaken van individuele burgers, mits dergelijke zaken van dusdanige aard zijn dat onze steun daarbij onontbeerlijk is, dit in het belang van positieve precedentvorming, maatschappelijke impact, bewustwording en beïnvloeding van wetgeving en beleid. Een goed voorbeeld hiervan zijn de rechtszaken van de Arnhemse privacy-activist Michiel Jonker ter invoering van een gemeentelijke anonieme afvalpas c.q. *privacy by design*, anoniem reizen met het openbaar vervoer en het recht op contante betaling. Andere individuele rechtszaken waar Privacy First in 2022 bij betrokken was hebben betrekking op kinderbijslag (tegen Sociale Verzekeringsbank), op de vrijwel ongereguleerde Persoonsgerichte Aanpak (tegen gemeente Amsterdam) en tegen verplicht kentekensparkeren (gemeente Wageningen). In dergelijke zaken geeft Privacy First bijvoorbeeld advies en kunnen wij zogeheten *amicus curiae* brieven indienen. Deze rechtszaken leiden vaak ook tot mediapublicaties en kritische vragen op gemeentelijk of nationaal niveau.

6. Nieuwe stichting CUIC

In 2022 is door Stichting Privacy First – samen met de Oostenrijkse vereniging [NOYB](#) – CUIC opgericht.

CUIC staat voor Consumers United in Court, ook uit te spreken als 'CU in Court'. Medeoprichter NOYB is de organisatie die vooral bekend is door de Schrems-arresten, vernoemd naar oprichter [Max Schrems](#).

CUIC heeft als missie de privacy van consumenten te beschermen. Vooral door het voeren strategische, collectieve rechtszaken tegen organisaties die veel geld verdienen door persoonsgegevens onrechtmatig te gebruiken. CUIC voert hiervoor collectieve actie, waarbij de krachten van consumenten gebundeld worden, sturend op een terugbetaling van geleden schade. Hierbij wordt de [Claimcode](#) onderschreven.

De jarenlange, succesvolle acties van beide *founders* en hun aantoonbare morele en ethische afwegingen, onderscheiden deze nieuwe stichting.

In 2022 is, parallel aan de oprichting, de voorbereiding gestart van de eerste grote zaak. Dat gebeurde onder aansturing van het inmiddels complete bestuur*, onder toezicht van de raad van toezicht** en in nauwe samenwerking met gespecialiseerde advocatenkantoren van topkwaliteit, onderzoekspartners en een funder (financier met risico). Het bestuur verwacht in mei 2023 formeel naar buiten te treden met de eerste zaak, al is de te dagen partij daar al van op de hoogte.

* Bestuur

Voorzitter:	Wilmar Hendriks
Penningmeester:	Matthijs Visser
Communicatie:	Hilde Laffeber-Nicolai
Juridische zaken:	Eliëtte Vaal
Juridische zaken:	Koen Rutten

** Raad van toezicht

Kees Verhoeven
Anne-Christine Lacoste
Maarten van Luyn

Max Schrems (oprichter NOYB) en Wilmar Hendriks (bestuurslid Privacy First en bestuursvoorzitter CUIC), 17 juni 2022.

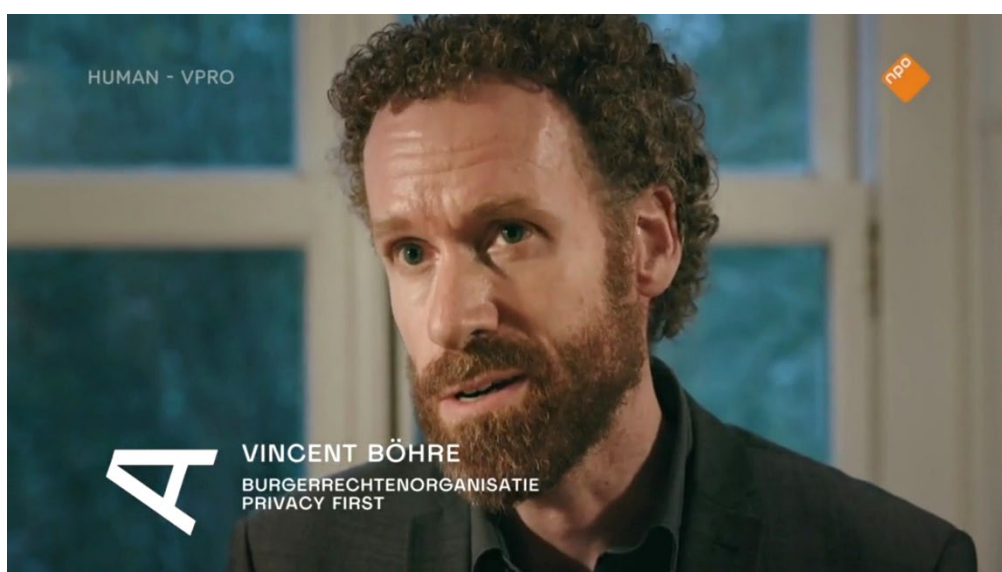
7. Communicatie

7.1 Massamedia

Gemiddeld verscheen Privacy First in 2022 enkele keren per week in de media. Naast verzoeken om interviews wordt Privacy First regelmatig door journalisten benaderd om achtergrondinformatie en onderzoekstips, soms ook door buitenlandse media.

Interview met Vincent Böhre (directeur Privacy First) bij EditieNL, 8 november 2022. © RTL 4

Interview met Vincent Böhre (directeur Privacy First) bij Argos, 29 september 2022. © NPO

7.2 Internet

De websites van Privacy First vormen onze primaire nieuws- en opiniekanalen. Naast onze Nederlandstalige website <https://www.privacyfirst.nl> is er ook het Engelstalige <https://www.privacyfirst.eu>. Beide sites werden de laatste jaren deels gesponsord door de privacy-vriendelijke provider Greenhost. Begin 2023 is [privacyfirst.nl](https://www.privacyfirst.nl) geheel vernieuwd en heeft Privacy First tevens een nieuwe huisstijl en logo. Onze Engelstalige artikelen zullen hierin worden geïntegreerd, evenals onze website <https://privacyawards.nl> (Nederlandse Privacy Awards) en ons nieuwe project PrivacyWijzer (over het Internet of Things). Daarnaast beheert Privacy First onze campagne-websites <https://specifieketoestemming.nl> (medische privacy) en <https://psd2meniet.nl> (PSD2). Het totaal aantal bezoekers op onze websites is in 2022 gegroeid naar circa 104.000 per maand. Ook is Privacy First actief op [Twitter](#) en beheert een eigen LinkedIn-groep voor privacy-professionals. Zowel onze Twitter- als onze LinkedIn-aanhang groeien al jaren gestaag. Wilt u graag op de hoogte blijven van alle ontwikkelingen rondom Privacy First? Meldt u dan aan voor onze nieuwsbrieven via info@privacyfirst.nl !

8. Organisatie

Privacy First is een onafhankelijke, ANBI-erkende stichting die grotendeels uit vrijwilligers bestaat. Onze betaalde medewerkers in 2022 waren onze directeur en jurist Vincent Böhre (1 fte), onze onderzoeker Daniël de Jongh (0,6 fte) en onze management assistent Karin van der Stoop (0,5 fte). Daarnaast werkt Privacy First voornamelijk met professionele vrijwilligers en externe experts op diverse terreinen. Doel van Privacy First in 2023 is onze verdere ontwikkeling richting een compacte, flexibele organisatie met meer vaste medewerkers. Sinds februari 2023 is Godaya Komen onze nieuwe directeur.

Het bestuur van Privacy First bestond in 2022 uit de volgende personen:

- Paul Korremans (voorzitter en penningmeester)
- Haykush Hakobyan (secretaris)
- Marc Smits (algemeen bestuurslid)
- Wilmar Hendriks (algemeen bestuurslid; tevens bestuursvoorzitter CUIC)
- Nelleke Groen (algemeen bestuurslid)

Onze bestuursvergaderingen vonden in 2022 gemiddeld maandelijks plaats.

Bestuur van Privacy First 2022. V.l.n.r.: Paul Korremans, Haykush Hakobyan, Nelleke Groen, Wilmar Hendriks en Marc Smits.

De Raad van Advies (RvA) van Privacy First bestond in 2022 uit de volgende personen, op persoonlijke titel:

- prof. Hans Franken (emeritus hoogleraar Informatierecht, Universiteit Leiden)

- Quirine Eijkman (vice-voorzitter College voor de Rechten van de Mens & Lector toegang tot het Recht, Hogeschool Utrecht)
- Paul Francissen (directeur Publicroam & zelfstandig adviseur digitale sociale innovatie, Envolv)
- Paul Sloomaker (vice-president Monitoring & Reporting, KPN)
- Eliëtte Vaal (ICT & privacy advocaat, The Data Lawyers).

Onze RvA komt tweemaal per jaar bijeen met ons bestuur en geeft tevens ongevraagd advies.

De groep vrijwilligers van Privacy First bestaat voornamelijk uit professionals die Privacy First structureel ondersteunen, zowel inhoudelijk (verschillende privacy-thema's) als organisatorisch (ICT, PR, vertalingen etc) en juridisch (onderzoek en advies). Daarnaast beschikt Privacy First over een uitgebreid netwerk van experts uit alle hoeken van de samenleving, variërend van wetenschappers, juristen en ICT'ers tot journalisten, politici en ambtenaren.

9. Financiën

Stichting Privacy First is voor haar werkzaamheden grotendeels afhankelijk van individuele donaties en steun van fondsen en advocatenkantoren. Sinds 2015 werd Privacy First gesteund door Stichting Democratie en Media; in de periode 2017–2022 betrof dit institutionele steun. Inmiddels heeft Privacy First meerdere andere fondsen aan zich kunnen verbinden ter ontwikkeling van nieuwe projecten en ter versterking en verduurzaming van onze organisatie en activiteiten, waaronder Stichting Goeie Grutten t.b.v. ons PrivacyWijzer-project (over het Internet of Things) en het Digital Freedom Fund ter ondersteuning van onze rechtszaak tegen de ANPR-wet. Privacy First geeft de voorkeur aan institutionele steun i.p.v. projectsteun.

Naast financiële steun door individuele donateurs en fondsen staat Privacy First ook open voor sponsoring door bedrijven, mits Privacy First volledig vrij en onafhankelijk kan blijven functioneren. Zo wordt Privacy First sinds 2017 gesteund door Voys Telecom. Onze jaarlijkse Nationale Privacy Conferentie wordt gesponsord door ECP en onze Nederlandse Privacy Awards werden in 2022 gesponsord door Molenaar & Plasman Solutions. Zou uw organisatie graag ook Privacy First willen sponsoren? Neem dan contact met ons op!

Vast beleid van Privacy First is om alle inkomsten zoveel mogelijk te besteden aan inhoudelijk relevante zaken en de operationele kosten zo laag mogelijk te houden. Onze communicatie verloopt daartoe (ook telefonisch) grotendeels via internet. Ondersteunende werkzaamheden worden deels uitgevoerd door professionele vrijwilligers. In maart 2022 is Privacy First verhuisd van de Keizersgracht naar onze nieuwe kantoorlocatie aan de Nieuwe Herengracht; wij delen dit kantoor met de claimstichting CUIC. Evenementen van Privacy First worden bij voorkeur georganiseerd op externe gesponsorde locaties. De processtukken in onze rechtszaken worden door Privacy First ondersteund middels eigen feitelijk en juridisch onderzoek. Vast beleid van Privacy First is bovendien om grootschalige rechtszaken bij voorkeur in coalitieverband te voeren via het Public Interest Litigation Project (PILP) of via Pro Bono Connect van het Nederlands Juristen Comité voor de Mensenrechten (NJCM), danwel middels externe sponsoring. Dit om de kosten en financiële risico's te spreiden en de kans op juridische winst te verhogen. Op deze manier komt iedere gedoneerde euro zo effectief mogelijk ten goede aan de privacy van iedere Nederlander.

Hieronder treft u ons financiële jaaroverzicht 2022 aan. Sponsoring van rechtszaken door advocatenkantoren of externe partners is hierin niet inbegrepen.

In april 2023 zijn de voorlopig jaarcijfers in het jaarrapport 2022 opgenomen op basis van de toen bekend zijnde cijfers. Op 29 juni 2023 zijn de definitieve jaarcijfers vastgesteld en gewijzigd in het jaarrapport.

Jaaroverzicht	2022		2021	
---------------	------	--	------	--

Inkomsten:

Donaties en fondsen	€	288.951	€	107.286
Overig	€	7.521	€	-
	€	296.472	€	107.286

Uitgaven:

Personeelskosten	€	102.318	€	70.393
Campagnekosten	€	1.157	€	17.310
Huisvesting	€	17.362	€	8.444
Promotiekosten	€	9.699	€	3.495
Kantoorkosten	€	19.024	€	3.542
Overige kosten	€	2.392	€	1.261
Afschrijvingen	€	117		
Rente en soortgelijke kosten	€	624	€	313
	€	152.693	€	104.758

Opmerkingen:

Voor het jaar 2023 is besloten om door een externe accountant een beoordelingsverklaring te laten opstellen. Tot op heden heeft Van Kessel Administratie- en Belastingadviseurs B.V. de jaarcijfers opgemaakt.

10. Vooruitblik 2023

In 2023 zetten wij de koers voort, die wij al hadden ingezet. Er komt ook meer nadruk op project-gestuurd werken, het opbouwen van een gefinancierd MT en sterkere communicatielijnen, waarbij een regelmatige nieuwsbrief, events (debatavonden), social media, media-optredens en campagnes worden gestroomlijnd. Dit alles hangt ook samen met onze begin 2023 gelanceerde nieuwe website en nieuwe huisstijl van Stichting Privacy First.

Om overhead te kunnen bekostigen en projecten voor de komende tijd waar te maken, worden fondsen gezocht en worden samenwerkingen met coalities en businesspartners gezocht of versterkt. Allen hebben hun hart op de goede plaats en delen hun commitment op het thema van privacy.

Projecten die zijn gepitcht:

- Voorlichtings/onderzoeks-pagina voor financiële privacy.
- Inrichting nieuwe rechtsstaat en privacy (privacy oplossingen).
- Kinderen en privacy met nieuwe oplossingen.
- Uitbreiding van de PrivacyWijzer, bestaande uit een overzicht/richtlijn voor consumenten om privacyvriendelijke producten en organisaties te herkennen.

Ervaring leert ons dat wij hiervoor een professioneel MT nodig hebben, dat graag ideëel en ook op de werkvloer dingen snel en goed oppakt, waaronder de samenwerking met vele professionele vrijwilligers.

Wij zoeken hiervoor fondsen, bestaande en nieuwe donateurs om dit mogelijk te maken!

Wilt u Privacy First graag steunen? Maak dan een donatie over naar IBAN: NL95ABNA0495527521 (BIC: ABNANL2A) t.n.v. Stichting Privacy First te Amsterdam, of steun ons anoniem via de [donatiepagina](#) op onze website. Privacy First is erkend als Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI). Uw giften aan Privacy First zijn daarom belastingaftrekbaar.

Postbus 16799

1001 RG Amsterdam

Telefoon: 020-8100279

Email: info@privacyfirst.nl

Website: www.privacyfirst.nl

Privacy First is ingeschreven in het Stichtingenregister van de KvK Amsterdam onder nr. 34298157.

RSIN/fiscaal nummer: 819211710.